Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

zo 4. októbra 2024*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Azylová politika – Medzinárodná ochrana – Smernica 2013/32/EÚ – Spoločné konania o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany – Články 36 a 37 – Pojem ‚bezpečná krajina pôvodu' – Určenie – Príloha I – Kritériá – Článok 46 – Právo na účinný opravný prostriedok nápravy – Súdne preskúmanie určenia tretej krajiny za bezpečnú krajinu pôvodu"

Vo veci C-406/22,

ktorého predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Krajského soudu v Brně (Česká republika) z 20. júna 2022 a doručený Súdnemu dvoru 20. júna 2022, ktorý súvisí s konaním:

**CV**

proti

**Ministerstvu vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky,**

SÚDNY DVOR (veľká komora)

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda L. Bay Larsen, predsedovia komôr A. Arabadžiev, A. Prechal, E. Regan (spravodajca), T. von Danwitz, Z. Csehi a O. Spineanu-Matei, sudcovia J.-C. Bonichot, I. Jarukaitis, A. Kumin, M. L. Arastey Sahún a M. Gavalec,

generálny advokát: N. Emiliou,

tajomník: C. Di Bella, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 6. júna 2023,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– česká vláda, v zastúpení: A. Edelmannová, M. Smolek a J. Vláčil, splnomocnení zástupcovia,

– nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller a R. Kanitz, splnomocnení zástupcovia,

– holandská vláda, v zastúpení: M. K. Bulterman, A. Hanje a P. P. Huurnink, splnomocnené zástupkyne,

* Jazyk konania: čeština.

– Európska komisia, v zastúpení: A. Azéma a M. Salyková, splnomocnené zástupkyne,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 30. mája 2024,

vyhlásil tento

**Rozsudok**

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 36 a 37, článku 46 ods. 3, ako aj prílohy I smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60) a článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi CV a Ministerstvom vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky (ďalej len „Ministerstvo vnútra“), ktorý sa týkal zamietnutia žiadosti CV o medzinárodnú ochranu.

## Právny rámec

### *Medzinárodné právo*

#### *Ženevský dohovor o právnom postavení utečencov*

3 Podľa článku 1 časti A ods. 2 Dohovoru o právnom postavení utečencov, podpísaného v Ženeve 28. júla 1951 [*Zbierka zmlúv Organizácie spojených národov*, zv. 189, s. 150, č. 2545 (1954)], ktorý nadobudol platnosť 22. apríla 1954 a bol doplnený Protokolom o právnom postavení utečencov, uzavretým v New Yorku 31. januára 1967, ktorý nadobudol platnosť 4. októbra 1967 (ďalej len „Ženevský dohovor“), „pre účely tohto dohovoru sa pojem ‚utečenec‘ vzťahuje na ktorúkoľvek osobu, ktorá,… má oprávnené obavy pred prenasledovaním z rasových, náboženských a národnostných dôvodov alebo z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania určitých politických názorov, nemôže prijať alebo v dôsledku uvedených obáv odmieta ochranu svojho štátu,…“

#### *EDĽP*

4 Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaný v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDĽP“) v článku 15 s názvom „Odstúpenie vo výnimočných situáciách“ stanovuje:

„1. V prípade vojny alebo akéhokoľvek iného verejného ohrozenia existencie štátu môže ktorákoľvek Vysoká zmluvná strana prijať opatrenia smerujúce k odstúpeniu od záväzkov vyplývajúcich z tohto dohovoru v rozsahu, v akom to bezprostredne vyžaduje naliehavosť situácie a za predpokladu, že tieto opatrenia sú zlučiteľné s jej inými záväzkami podľa medzinárodného práva.

2. Podľa tohto ustanovenia nie je možné odstúpiť od článku 2, s výnimkou úmrtí spôsobených dovolenými vojnovými činmi a od článkov 3, 4 (odsek 1) a 7.

3. Každá Vysoká zmluvná strana, ktorá využije svoje právo odstúpiť od záväzkov, v plnom rozsahu informuje generálneho tajomníka Rady Európy o opatreniach, ktoré prijala a o ich dôvodoch. Generálneho tajomníka Rady Európy informuje tiež o tom, kedy tieto opatrenia stratili platnosť a odkedy sa ustanovenia dohovoru znova vykonávajú v plnom rozsahu.“

## *Právo Únie*

### *Smernica 2005/85/ES*

5 Smernica Rady 2005/85/ES z 1. decembra 2005 o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca (Ú. v. EÚ L 326, 2005, s. 13) bola zrušená smernicou 2013/32. Článok 30 smernice 2005/85 s názvom „Vnútroštátne určenie tretích krajín ako bezpečné krajiny pôvodu“ v 1. odseku uvádzal:

„Bez toho, aby bol dotknutý článok 29, členské štáty môžu ponechať v platnosti alebo môžu zaviesť právne predpisy, ktoré pripúšťajú v súlade s prílohou II vnútroštátne určenie tretích krajín, iných než sú krajiny na minimálnom spoločnom zozname, ako bezpečných krajín pôvodu na účely skúmania žiadostí o azyl. Môže sem patriť aj určenie časti krajiny ako bezpečnej, ak sú podmienky prílohy II splnené vzhľadom na túto časť.“

6 Článok 31 uvedenej smernice s názvom „Koncept bezpečnej krajiny pôvodu“ v odseku 1 stanovoval:

„Tretiu krajinu, ktorá bola označená ako bezpečná krajina pôvodu podľa ustanovení článku 29 alebo 30 možno po individuálnom preskúmaní žiadosti považovať za bezpečnú krajinu pôvodu pre konkrétneho žiadateľa, iba ak:

a) je štátnym príslušníkom tejto krajiny, alebo

b) je osobou bez štátnej príslušnosti a predtým sa v tejto krajine zvyčajne zdržiaval

a nepredložil žiadne vážne dôvody, aby sa táto krajina považovala v jeho osobitnej situácii za nie bezpečnú krajinu pôvodu a v zmysle splnenia požiadavky na utečenca podľa smernice [Rady] 2004/83/ES [z 29. apríla 2004, o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 304, 2004, s. 12; Mim. vyd. 19/007, s. 96)].“

7 V prílohe II uvedenej smernice s názvom „Označenie bezpečných krajín pôvodu na účely článkov 29 a 30 ods. 1“ boli vymedzené kritériá označenia tretej krajiny za bezpečnú krajinu pôvodu.

*Smernica 2011/95/EÚ*

8 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9) v článku 9, nazvanom „Činy prenasledovania“, stanovuje:

„1. Aby sa čin považoval za čin prenasledovania v zmysle článku 1 písm. A Ženevského dohovoru, musí:

a) byť svojou povahou dostatočne vážny alebo opakovaný tak, aby predstavoval vážne porušovanie základných ľudských práv, najmä práv, na ktoré sa nevzťahuje výnimka podľa článku 15 ods. 2 [EDĽP], alebo

b) byť zoskupením rozličných opatrení vrátane porušovania ľudských práv, ktoré sú dostatočne vážne na to, aby mali na jednotlivca rovnaký vplyv ako je uvedený v písmene a).

2. Činy prenasledovania, ako sú kvalifikované v odseku 1, môžu okrem iného nadobúdať formu:

a) činov fyzického alebo duševného násilia vrátane činov sexuálneho násilia;

b) zákonných, správnych, policajných a/alebo súdnych opatrení, ktoré sú samotné diskriminačné alebo ktoré sú vykonávané diskriminačným spôsobom;

c) stíhania alebo potrestania, ktoré je neúmerné alebo diskriminačné;

d) odmietnutia súdneho odškodnenia vyplývajúceho z neúmerného alebo diskriminačného potrestania;

e) stíhania alebo potrestania kvôli odmietnutiu vykonania vojenskej služby v čase konfliktu v prípade, že vykonávanie vojenskej služby by zahŕňalo trestné činy alebo akty, na ktoré sa vzťahujú dôvody vylúčenia, ako sú stanovené v článku 12 ods. 2;

f) činy špecifické pre pohlavie alebo činy osobitného charakteru týkajúceho sa detí.

3. V súlade s článkom 2 písm. d) musí existovať spojenie medzi dôvodmi uvedenými v článku 10 a činmi prenasledovania, ako sú kvalifikované v odseku 1 tohto článku, alebo stav, keď chýba ochrana proti takýmto činom.“

*Smernica Rady 2013/32*

9 V odôvodneniach 18 a 20 smernice 2013/32 sa uvádza:

„(18) Je v záujme členských štátov aj žiadateľov o medzinárodnú ochranu, aby sa o žiadosti o medzinárodnú ochranu rozhodlo čo najskôr bez toho, aby bolo dotknuté vykonanie primeraného a úplného posúdenia.

…

(20) Za riadne vymedzených okolností, keď je žiadosť pravdepodobne neopodstatnená alebo existujú závažné obavy o národnú bezpečnosť alebo verejný poriadok, by členské štáty mali mať možnosť skrátiť konanie o posúdení žiadosti, najmä zavedením kratších, ale primeraných lehôt pre určité procesné úkony bez toho, aby tým bolo dotknuté vykonanie primeraného a úplného posúdenia žiadosti a účinný prístup žiadateľa k základným zásadám a zárukám stanoveným v tejto smernici.“

10 Článok 31 tejto smernice, nazvaný „Konanie o posúdení žiadosti“, v odseku 8 stanovuje:

„Členské štáty môžu stanoviť, že sa konanie o posúdení žiadosti v súlade so základnými zásadami a zárukami kapitoly II skráti a/alebo uskutoční na hraniciach alebo v tranzitných priestoroch v súlade s článkom 43, ak:

…

b) žiadateľ je z bezpečnej krajiny pôvodu v zmysle tejto smernice, …

…“

11 Článok 32 uvedenej smernice, nazvaný „Neopodstatnené žiadosti“, uvádza:

„1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 27, členské štáty môžu považovať žiadosť za neopodstatnenú len vtedy, keď rozhodujúci orgán skonštatoval, že žiadateľ nespĺňa požiadavky na priznanie medzinárodnej ochrany podľa smernice [2011/95].

2. V prípadoch neopodstatnených žiadostí, na ktoré sa vzťahujú niektoré z okolností uvedených v článku 31 ods. 8, členské štáty môžu považovať žiadosť za zjavne neopodstatnenú aj vtedy, ak je to tak definované vo vnútroštátnych právnych predpisoch.“

12 V článku 36 smernice 2013/32 s názvom „Koncepcia bezpečnej krajiny pôvodu“ sa uvádza:

„1. Tretiu krajinu, ktorá bola v súlade s touto smernicou označená ako bezpečná krajina pôvodu, možno po individuálnom posúdení žiadosti považovať za bezpečnú krajinu pôvodu pre konkrétneho žiadateľa, iba ak:

a) je štátnym príslušníkom tejto krajiny; alebo

b) je osobou bez štátnej príslušnosti a predtým sa v tejto krajine zvyčajne zdržiaval,

a nepredložil žiadne závažné dôvody, aby sa táto krajina nepovažovala za bezpečnú krajinu pôvodu v jeho konkrétnej situácii a v zmysle splnenia požiadavky na uznanie za osobu požívajúcu medzinárodnú ochranu podľa smernice [2011/95].

2. Členské štáty stanovia vo vnútroštátnych právnych predpisoch ďalšie pravidlá a postupy uplatňovania koncepcie bezpečnej krajiny pôvodu.“

13 Článok 37 tejto smernice s názvom „Vnútroštátne určenie tretích krajín za bezpečné krajiny pôvodu“ stanovuje:

„1. Členské štáty môžu ponechať v platnosti alebo môžu zaviesť právne predpisy, ktoré pripúšťajú v súlade s prílohou I vnútroštátne určenie bezpečných krajín pôvodu na účely posúdenia žiadostí o medzinárodnú ochranu.

2. Členské štáty pravidelne posudzujú situácie v tretích krajinách, ktoré boli v súlade s týmto článkom určené za bezpečné krajiny pôvodu.

3. Posúdenie, či je krajina bezpečnou krajinou pôvodu podľa tohto článku, sa zakladá na celom spektre informačných zdrojov najmä vrátane informácií od iných členských štátov, [Európskeho podporného úradu pre azyl (EASO)], [Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR)], Rady Európy a iných relevantných medzinárodných organizácií.

4. Členské štáty oznámia [Európskej k]omisii krajiny, ktoré určili podľa tohto článku za bezpečné krajiny pôvodu.“

14 Článok 43 uvedenej smernice, nazvaný „Konania na hraniciach“, v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty môžu v súlade so základnými zásadami a zárukami kapitoly II zaviesť konania, na základe ktorých sa na hraniciach alebo v tranzitných priestoroch členského štátu rozhodne o:

…

b) vecnej stránke žiadosti v konaní podľa článku 31 ods. 8.“

15 Článok 46 smernice 2013/32 s názvom „Právo na účinný opravný prostriedok“ stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby žiadatelia mali právo na účinný opravný prostriedok pred súdom proti:

a) rozhodnutiu o ich žiadosti o medzinárodnú ochranu vrátane rozhodnutia:
   i) považovať žiadosť za neopodstatnenú v súvislosti s postavením utečenca a/alebo postavením osoby s doplnkovou ochranou;

…
   iii) prijatého na hranici alebo v tranzitnom priestore členského štátu, ako je to uvedené v článku 43 ods. 1;

…

3. V záujme dosiahnutia súladu s odsekom 1 členské štáty zabezpečia, aby účinný opravný prostriedok zahŕňal posúdenie skutkových aj právnych otázok v plnom rozsahu *ex nunc* vrátane prípadného posúdenia potrieb medzinárodnej ochrany podľa smernice [2011/95], a to aspoň v rámci konania o opravnom prostriedku pred súdom prvého stupňa.

…

5. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 6, umožnia členské štáty žiadateľom zostať na území dovtedy, kým neuplynie lehota na uplatnenie ich práva na účinný opravný prostriedok, a ak sa takéto právo uplatnilo, dovtedy, kým sa o opravnom prostriedku nerozhodne.

6. V prípade rozhodnutia:

a) považujúceho žiadosť za zjavne neopodstatnenú podľa článku 32 ods. 2 alebo za neopodstatnenú po posúdení podľa článku 31 ods. 8, s výnimkou prípadov, keď sa tieto rozhodnutia zakladajú na okolnostiach uvedených v článku 31 ods. 8 písm. h);

…

má súd právomoc rozhodnúť, či žiadateľ môže alebo nemôže zostať na území členského štátu, a to buď na žiadosť žiadateľa alebo z úradnej moci, ak takéto rozhodnutie zrušuje právo žiadateľa zostať v členskom štáte a ak v takýchto prípadoch nie je vo vnútroštátnom práve stanovené právo zostať v členskom štáte dovtedy, kým nebude rozhodnuté o opravnom prostriedku.

…“

16 Článok 53 tohto nariadenia, nazvaný „Zrušenie“, stanovuje:

„Smernica [2005/85] sa zrušuje pre členské štáty viazané touto smernicou s účinnosťou od 21. júla 2015,…

Odkazy na zrušenú smernicu sa považujú za odkazy na túto smernicu a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe III.“

17 Podľa prílohy I uvedenej smernice s názvom „Určenie bezpečných krajín pôvodu na účely článku 37 ods. 1“:

„Krajina sa považuje za bezpečnú krajinu pôvodu, ak na základe právneho stavu, uplatňovania práva v rámci demokratického systému a všeobecných politických okolností možno preukázať, že v nej vo všeobecnosti a sústavne neexistuje prenasledovanie, ako je vymedzené v článku 9 smernice [2011/95], mučenie ani neľudské či ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie, a že v nej neexistuje hrozba všeobecného násilia v situáciách medzinárodných alebo vnútorných ozbrojených konfliktov.

Pri tomto posudzovaní sa okrem iného vezme do úvahy, v akom rozsahu sa poskytuje ochrana pred prenasledovaním alebo zlým zaobchádzaním prostredníctvom:

a) príslušných zákonov a iných právnych predpisov krajiny a spôsobu ich uplatňovania;

b) rešpektovania práv a slobôd uvedených v [EDĽP] a/alebo v Medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach [, ktorý bol prijatý Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov 16. decembra 1966 a nadobudol účinnosť 23. marca 1976,] a/alebo v Dohovore Organizácie Spojených národov proti mučeniu, najmä pokiaľ ide o práva, z ktorých podľa článku 15 ods. 2 uvedeného [EDĽP] nemožno urobiť výnimku;

c) rešpektovania zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia podľa Ženevského dohovoru;

d) zavedenia systému účinných opravných prostriedkov proti porušovaniu týchto práv a slobôd.“

*Nariadenie (EÚ) 2024/1348*

18 V článku 61 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1348 zo 14. mája 2024, ktorým sa stanovuje spoločné konanie o medzinárodnej ochrane v Únii a zrušuje smernica 2013/32/EÚ (Ú. v. L, 2024/1348), s názvom „Koncept bezpečnej krajiny pôvodu“, sa v odseku 2 stanovuje:

„Tretiu krajinu možno označiť ako bezpečnú tretiu krajinu na úrovni [Európskej] Únie aj na vnútroštátnej úrovni s výnimkou určitých častí jej územia alebo jasne identifikovateľných kategórií osôb.“

19 V článku 78 tohto nariadenia s názvom „Zrušenie“ sa v odseku 1 uvádza:

„Smernica [2013/32] sa zrušuje s účinnosťou odo dňa uvedeného v článku 79 ods. 2 bez toho, aby bol dotknutý článok 79 ods. 3.“

20 Článok 79 uvedeného nariadenia s názvom „Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie“ vo svojich odsekoch 2 a 3 uvádza:

„2. Toto nariadenie sa uplatňuje od 12. júna 2026.

3. Toto nariadenie sa uplatňuje na konanie o udelení medzinárodnej ochrany v súvislosti so žiadosťami podanými od 12. júna 2026. Žiadosti o medzinárodnú ochranu podané pred týmto dňom sa riadia smernicou [2013/32]. Toto nariadenie sa uplatňuje na konanie o odňatí medzinárodnej ochrany, ak sa posúdenie odňatia medzinárodnej ochrany začalo od 12. júna 2026. Ak sa posúdenie odňatia medzinárodnej ochrany začalo pred 12. júnom 2026, konanie o odňatí medzinárodnej ochrany sa riadi smernicou [2013/32].“

## *České právo*

*Zákon o azyle*

21 Ustanovenie § 2 ods. 1 písm. b) a k) zákona č. 325/1999 o azylu v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „zákon o azyle“) stanovuje:

„Na účely tohto zákona sa rozumie

…

b) žiadateľ o medzinárodnú ochranu je cudzinec, ktorý podal žiadosť o medzinárodnú ochranu v Českej republike, o ktorej ešte nebolo právoplatne rozhodnuté. Ďalej sa postavenie žiadateľa o medzinárodnú ochranu priznáva cudzincovi počas lehoty na podanie žaloby podľa § 32 a počas súdneho konania o žalobe proti rozhodnutiu ministerstva podľa [zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len ‚Správny poriadok‘)] ak má táto žaloba odkladný účinok, alebo do vydania uznesenia krajského súdu o nepriznaní odkladného účinku, ak o to cudzinec požiadal. …

…

k) bezpečnou krajinou pôvodu je štát, ktorého je cudzinec štátnym príslušníkom, alebo v prípade osoby bez štátnej príslušnosti štát posledného trvalého pobytu,
   (1) v ktorom všeobecne a systematicky nedochádza k prenasledovaniu, mučeniu alebo neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestom a k hrozbe z dôvodu svojvoľného násilia v prípade medzinárodného alebo vnútorného ozbrojeného konfliktu,
   (2) ktorý jeho občania alebo osoby bez štátnej príslušnosti neopúšťajú z dôvodov uvedených v § 12 alebo 14a,
   (3) ktorý ratifikoval a dodržiava medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách vrátane noriem týkajúcich sa účinných opravných prostriedkov a
   (4) ktorý umožňuje činnosť právnických osôb, ktoré dohliadajú nad stavom dodržiavania ľudských práv,

…“

22 Ustanovenie § 3d tohto zákona stanovuje:

„1. Žiadateľ o medzinárodnú ochranu má právo zotrvať na území;… Právo zotrvať na území neoprávňuje osobu k získaniu povolenia na pobyt podľa zákona [č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů]. Ministerstvo je oprávnené obmedziť pobyt žiadateľa o medzinárodnú ochranu na území len na časť územia alebo na prijímacie stredisko v tranzitnom priestore medzinárodného letiska, ak mu nie je povolený vstup na územie.

2. Ak žiadateľ o medzinárodnú ochranu nepodal opakovanú žiadosť o medzinárodnú ochranu, jeho zotrvanie na území nemožno ukončiť na základe správneho alebo súdneho rozhodnutia. …“

23 Ustanovenie § 16 ods. 2 a 3 uvedeného zákona znie takto:

„2. Žiadosť o medzinárodnú ochranu sa zamietne ako zjavne neopodstatnená aj vtedy, ak žiadateľ o medzinárodnú ochranu pochádza zo štátu, ktorý Česká republika považuje za bezpečnú krajinu pôvodu, pokiaľ žiadateľ o medzinárodnú ochranu nepreukáže, že v jeho prípade daný štát nemožno považovať za takúto krajinu.

3. Ak sú dôvody zamietnutia žiadosti o medzinárodnú ochranu zjavne neopodstatnené, neposudzuje sa, či žiadateľ o medzinárodnú ochranu spĺňa dôvody na udelenie azylu podľa § 13 a 14 alebo doplnkovej ochrany podľa § 14b. Ak sú dôvody na zamietnutie žiadosti o medzinárodnú ochranu ako zjavne neopodstatnenej podľa odseku 2, neprihliada sa ani na to, či žiadateľ o medzinárodnú ochranu neuviedol skutočnosti svedčiace o tom, že by mohol byť vystavený prenasledovaniu z dôvodov uvedených v § 12 alebo že mu hrozí vážna ujma podľa § 14a.“

24 Podľa § 32 ods. 2 zákona o azyle:

„Podanie žaloby… má odkladný účinok s výnimkou… žaloby proti rozhodnutiu podľa § 16 ods. 2. …“

25 Ustanovenie § 85b ods. 1 tohto zákona stanovuje:

„Ministerstvo z úradnej moci po… rozhodnutí o zamietnutí žiadosti o medzinárodnú ochranu ako zjavne neopodstatnenej, ak nebolo zrušené súdom, alebo po vydaní uznesenia krajského súdu o nepriznaní odkladného účinku, ak oň bolo požiadané, vydá rozhodnutie o vyhostení cudzinca

s platnosťou najviac na jeden mesiac, ak sa nepostupuje podľa zákona [č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů]…“

26 Ustanovenie § 86 ods. 4 uvedeného zákona stanovuje:

„Ministerstvo ustanoví vyhláškou zoznam bezpečných krajín pôvodu… Zoznamy krajín ustanovené vyhláškou ministerstvo prehodnocuje najmenej raz za kalendárny rok.“

*Vyhláška č. 328/2015, ktorou sa vykonáva zákon o azyle a zákon o dočasnej ochrane cudzincov*

27 V § 2 bode 15 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, sa uvádza:

„Česká republika považuje za bezpečnú krajinu pôvodu… Moldavsko, s výnimkou Podnesterska…“

*Správny poriadok*

28 V § 75 ods. 2 Správneho poriadku sa stanovuje:

„Súd preskúma napadnuté body rozhodnutia v medziach uvádzaných žalobných dôvodov. …“

29 V § 76 ods. 1 tohto poriadku sa stanovuje:

„Súd zruší napadnuté rozhodnutie z dôvodu procesných chýb bez pojednávania rozsudkom

a) pre nepreskúmateľnosť spočívajúcu v nezrozumiteľnosti rozhodnutia alebo v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia;

b) z dôvodu, že skutková podstata, z ktorej správny orgán v napadnutom rozhodnutí vychádzal, je v rozpore so spisom alebo nemá oporu v spise, alebo vyžaduje rozsiahle alebo zásadné doplnenie;

c) z dôvodu, že došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred správnym orgánom, ktoré mohlo mať za následok nezákonné rozhodnutie vo veci samej.“

## Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

30 CV, moldavský štátny príslušník, podal 9. februára 2022 v Českej republike žiadosť o medzinárodnú ochranu. V rámci tejto žiadosti uviedol, že v roku 2015 bol svedkom nehody v Moldavsku, pri ktorej vodič auta zrazil a usmrtil chodca a následne z miesta nehody ušiel. V tú istú noc, kedy k nehode došlo, prišli k CV domov nejakí ľudia, odviedli ho do lesa a zbili ho.

31 Po úteku sa CV ukryl u priateľov a po dvoch dňoch sa vrátil domov, kde zistil, že jeho dom bol podpálený. Následne utiekol z Moldavska a na falošný rumunský pas, ktorý mu zabezpečil jeho známy, vstúpil do Českej republiky. V rokoch 2016 a 2019 sa CV vrátil do Moldavska, pričom sa snažil zabezpečiť, aby sa o tom nikto, s výnimkou jeho bratrancov, nedozvedel.

32 Na podporu svojej žiadosti o medzinárodnú ochranu sa CV odvolával na vyhrážky, ktoré mu v Moldavsku adresovali osoby, ktoré sa policajným orgánom nepodarilo stotožniť. Taktiež uviedol, že sa nechce vrátiť do oblasti svojho pôvodu z dôvodu invázie Ruskej federácie na Ukrajinu.

33 Ministerstvo vnútra rozhodnutím z 8. marca 2022 (ďalej len „rozhodnutie o zamietnutí“) zamietlo túto žiadosť ako zjavne neopodstatnenú v zmysle článku 16 ods. 2 zákona o azyle so zreteľom na zhromaždené dôkazy o politickej a bezpečnostnej situácii v Moldavsku a o dodržiavaní ľudských práv v tejto tretej krajine. Ministerstvo vnútra predovšetkým uviedlo, že podľa § 2 vyhlášky č. 328/2015, ktorou sa vykonáva zákon o azyle a zákon o dočasnej ochrane cudzincov, Česká republika považuje Moldavskú republiku s výnimkou Podnesterska za „bezpečnú krajinu pôvodu“ a CV nepreukázal, že túto krajinu nemožno v jeho konkrétnom prípade považovať za bezpečnú.

34 CV napadol toto rozhodnutie na Krajským soudě v Brně (Česká republika), ktorý je vnútroštátnym súdom. Pred týmto súdom, pričom v podstate zopakoval skutočnosti, ktoré uviedol na podporu svojej žiadosti o medzinárodnú ochranu, tvrdil, že hoci uvedené ministerstvo bolo povinné zohľadniť všetky relevantné informácie a posúdiť žiadosť komplexne, použilo ako jediný rozhodujúci faktor skutočnosť, že CV pochádza z Moldavskej republiky.

35 Ministerstvo vnútra pred uvedeným súdom uviedlo, že si bolo vedomé situácie vyplývajúcej z konfliktu, ktorý vznikol v dôsledku invázie Ruskej federácie na Ukrajinu. V čase prijatia uvedeného rozhodnutia sa však neobjavili žiadne správy, ktoré by naznačovali, že by tento konflikt presahoval hranice Ukrajiny alebo že by ministerstvo malo akýmkoľvek spôsobom preskúmať obsah informácií zhromaždených o Moldavskej republike.

36 Ten istý súd okrem toho uviedol, že ministerstvo uznalo existenciu zásadných nedostatkov v oblasti dodržiavania práva v Moldavsku, najmä v oblasti súdnictva, takže nemožno vylúčiť existenciu prípadov prenasledovania v zmysle článku 9 smernice 2011/95. Hrozí tam najmä riziko neprimeraného alebo diskriminačného trestného stíhania alebo odsúdenia, ktoré sa vo veľkej miere týka politických oponentov, ich právnikov, obhajcov ľudských práv a aktivistov občianskej spoločnosti. Ministerstvo vnútra však usúdilo, že CV nespadá do žiadnej z týchto kategórií. Okrem toho CV neuviedol, že by mal nejaké problémy s moldavskými štátnymi inštitúciami.

37 Dňa 9. mája 2022 vnútroštátny súd vyhovel žiadosti CV o odkladný účinok jeho žaloby proti zamietavému rozhodnutiu, pričom sa stotožnil s jeho argumentom, že prípadný úspech jeho žaloby po opustení českého územia by mal pre neho len formálny význam, keďže by mu v Moldavsku hrozilo riziko vážnej ujmy zo strany osôb, ktoré mu už v minulosti ublížili. Vnútroštátny súd ďalej uvádza, že zohľadnil skutočnosť, že v súvislosti s inváziou vojsk Ruskej federácie na Ukrajinu sa Moldavská republika 28. apríla 2022 rozhodla predĺžiť svoje odstúpenie od záväzkov vyplývajúcich z EDĽP na základe článku 15 tohto dohovoru. Toto právo odstúpiť od dohovoru využila 25. februára 2022 v súvislosti s energetickou krízou, ktorej čelila.

38 Keďže žiadosť CV o medzinárodnú ochranu bola zamietnutá okrem iného s prihliadnutím na skutočnosť, že Česká republika určila Moldavskú republiku za bezpečnú krajinu pôvodu s výnimkou Podnesterska, vnútroštátny súd si kladie otázku jednak o pojme „bezpečná krajina pôvodu“, a s ohľadom na článok 37 smernice 2013/32 a jej prílohu I najmä o kritériách určenia tretej krajiny za bezpečnú krajinu pôvodu.

39 Na jednej strane tento súd si kladie otázku, či tretia krajina prestáva byť určená ako bezpečná krajina pôvodu v prípade, že využíva právo na odstúpenie stanovené v článku 15 EDĽP.

40 Na druhej strane sa vnútroštátny súd pýta, či právo Únie bráni tomu, aby členský štát určil tretiu krajinu za bezpečnú krajinu pôvodu s výnimkou určitých častí jej územia. V tejto súvislosti uvádza, že možnosť takéhoto čiastočného určenia, ktorá bola stanovená v článku 30 smernice 2005/85, zrušenej smernicou 2013/32, už nie je ustanovená v článku 37 tejto poslednej uvedenej smernice. Okrem toho sa tento súd domnieva, že pojem „bezpečná krajina pôvodu“ by mal predstavovať určité zjednodušenie konania o posudzovaní žiadostí o medzinárodnú ochranu, pričom toto zjednodušenie by bolo odôvodnené len v prípade tretích krajín, pri ktorých je skutočne nepravdepodobné, že ich štátnym príslušníkom bude poskytnutá medzinárodná ochrana alebo doplnková ochrana. To by sa však týkalo len tretích krajín, ktoré kritériá stanovené v prílohe I k smernici 2013/322 spĺňajú na celom svojom území.

41 Po druhé, ak by sa malo vychádzať z toho, že tretiu krajinu, ktorá uplatnila právo na odstúpenie stanovené v článku 15 EDĽP, nemožno určiť za bezpečnú krajinu pôvodu alebo že takéto určenie nemôže vylúčiť časť územia dotknutej tretej krajiny, vnútroštátny súd sa pýta na rozsah preskúmania, ktoré mu v tejto súvislosti prináleží vykonať podľa článku 46 ods. 3 smernice 2013/32, teda ustanovenia, ktoré nebolo transponované do českého práva, ale o ktorom sa domnieva, že má priamy účinok.

42 Tento súd konkrétne uviedol, že žiadosti o medzinárodnú ochranu podané štátnymi príslušníkmi tretích krajín určených za bezpečné krajiny pôvodu môžu rovnako ako žiadosť, ktorej sa týka spor, o ktorom rozhoduje, podliehať osobitnému režimu preskúmania, ktorý podľa ustanovení tejto smernice umožňuje najmä posúdiť takéto žiadosti v zrýchlenom konaní a prípadne ich vyhlásiť za zjavne neopodstatnené. Uvedený súd tiež zdôrazňuje, že za týchto okolností členský štát, v ktorom žiadateľ o medzinárodnú ochranu podal takúto žiadosť, mu nemusí povoliť zostať na jeho území až do výsledku jeho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o zamietnutí tejto žiadosti.

43 Vnútroštátny súd sa preto pýta, či v prípade, že je súdu predložený opravný prostriedok proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o medzinárodnú ochranu prijatému v rámci takéhoto systému, je súd povinný v plnom rozsahu *ex nunc* posúdenia skutkových aj právnych aspektov podľa článku 46 ods. 3 smernice 2013/32, v spojení s článkom 47 Charty, namietať porušenie pravidiel stanovených v tejto smernici na účely určenia tretej krajiny ako bezpečnej krajiny pôvodu, aj keď toto porušenie nebolo napadnuté žiadateľom, ktorý tento opravný prostriedok podal.

44 Za týchto okolností Krajský soud v Brně rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa kritérium na určenie bezpečných krajín pôvodu na účely článku 37 ods. 1 [smernice 2013/32] v prílohe I písm. b) k tejto smernici, t. j. že daná krajina poskytuje ochranu pred prenasledovaním alebo zlým zaobchádzaním prostredníctvom dodržiavania práv a slobôd stanovených v [EDĽP], najmä tých práv, od ktorých podľa článku 15 ods. 2 [EDĽP] nemožno odstúpiť, vykladať v tom zmysle, že ak krajina odstúpi od svojich záväzkov vyplývajúcich z [EDĽP] v prípade ohrozenia v zmysle článku 15 [EDĽP], prestane spĺňať kritérium na označenie za bezpečnú krajinu pôvodu?

2. Majú sa články 36 a 37 [smernice 2013/32] vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby členský štát označil krajinu za bezpečnú krajinu pôvodu len čiastočne s určitými územnými výnimkami, v ktorých prípade sa neuplatní domnienka, že táto časť krajiny je pre žiadateľa bezpečná, a ak členský štát označí krajinu s takýmito územnými výnimkami za bezpečnú, potom sa dotknutá krajina ako celok nemôže považovať za bezpečnú krajinu pôvodu na účely tejto smernice?

3. V prípade kladnej odpovede na jednu z dvoch prejudiciálnych otázok položených vyššie, má sa článok 46 ods. 3 [smernice 2013/32] v spojení s článkom 47 [Charty] vykladať v tom zmysle, že súd, ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o zjavnej neopodstatnenosti žiadosti podľa článku 32 ods. 2 tejto smernice vydanom v konaní podľa článku 31 ods. 8 písm. b) [uvedenej] smernice, musí z úradnej povinnosti (*ex offo*) zohľadniť skutočnosť, že označenie krajiny za bezpečnú krajinu [pôvodu] z uvedených dôvodov je v rozpore s právom Únie, a to aj v prípade, že žiadateľ nevznesie námietku?“

## O prejudiciálnych otázkach

### *O prvej otázke*

45 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 37 smernice 2013/32 v spojení s jej prílohou I vykladať v tom zmysle, že tretia krajina prestáva spĺňať kritériá umožňujúce jej určenie za bezpečnú krajinu pôvodu len z dôvodu, že využije právo na odstúpenie od záväzkov stanovených EDĽP podľa článku 15 tohto dohovoru.

46 Ako vyplýva z informácií poskytnutých týmto súdom, žalobca vo veci samej vytýka Ministerstvu vnútra, že hoci poukázal na hrozby, ktorým je vystavený v Moldavsku, a uviedol, že sa nechce vrátiť do oblasti svojho pôvodu z dôvodu invázie Ruskej federácie na Ukrajinu, toto ministerstvo založilo zamietavé rozhodnutie výlučne na skutočnosti, že pochádza z Moldavskej republiky a že Česká republika určila túto tretiu krajinu za bezpečnú krajinu pôvodu s výnimkou Podnesterska. V dôsledku toho si tento súd kladie otázku, aký vplyv na takéto určenie môže mať skutočnosť, že Moldavská republika sa 28. apríla 2022, teda v čase, keď prebiehalo konanie vo veci samej, rozhodla predĺžiť svoje odstúpenie od záväzkov vyplývajúcich z článku 15 EDĽP z dôvodu vpádu vojsk Ruskej federácie na Ukrajinu.

47 Na úvod je potrebné pripomenúť, že články 36 a 37 smernice 2013/32, ktoré sa týkajú pojmu bezpečná krajina pôvodu a určenia tretích krajín členskými štátmi za bezpečné krajiny pôvodu, zavádzajú osobitný režim posúdenia, v rámci ktorého môžu členské štáty prekladať žiadosti o medzinárodnú ochranu, a ktorý je založený na vyvrátiteľnej domnienke dostatočnej ochrany v krajine pôvodu, ktorá môže byť vyvrátená žiadateľom, pokiaľ uvedie naliehavé dôvody týkajúce sa jeho konkrétnej situácie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. júla 2018, A, C-404/17, EU:C:2018:588, bod 25).

48 Vzhľadom na osobitosti tohto osobitného režimu posúdenia môžu členské štáty v súlade s článkom 31 ods. 8 písm. b) tejto smernice rozhodnúť, že na jednej strane urýchlia postup posúdenia a na druhej strane ho vykonajú na hranici alebo v tranzitných oblastiach v súlade s článkom 43 uvedenej smernice.

49 Okrem toho, ak bola žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná žiadateľom z bezpečnej krajiny pôvodu považovaná za neopodstatnenú v tom zmysle, že rozhodujúci orgán v súlade s článkom 32 ods. 1 smernice 2013/32 zistil, že žiadateľ nespĺňa podmienky na medzinárodnú ochranu podľa smernice 2011/95, členské štáty môžu v súlade s uvedeným článkom 32 ods. 2 považovať takúto žiadosť aj za zjavne neopodstatnenú, ak je takto definovaná vo vnútroštátnych právnych predpisoch.

50 Jedným z dôsledkov pre žiadateľa, ktorého žiadosť je zamietnutá na základe uplatnenia koncepcie bezpečnej krajiny pôvodu, je na rozdiel od prípadu jednoduchého zamietnutia to, že ako vyplýva z ustanovení článku 46 ods. 5 a 6 smernice 2013/32, nie je mu umožnené zostať na území štátu, v ktorom podal žiadosť, a vyčkať na rozhodnutie o opravnom prostriedku (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. júla 2018, A, C-404/17, EU:C:2018:588, bod 27).

51 Po týchto úvodných poznámkach je potrebné poznamenať, že článok 37 tejto smernice sa týka, ako vyplýva z jeho názvu, určenia tretích krajín členskými štátmi za bezpečné krajiny pôvodu. Konkrétne článok 37 ods. 1 stanovuje, že členské štáty môžu ponechať v platnosti alebo môžu zaviesť právne predpisy, ktoré pripúšťajú v súlade s prílohou I vnútroštátne určenie bezpečných krajín pôvodu na účely posúdenia žiadostí o medzinárodnú ochranu.

52 Táto príloha I najmä spresňuje, že tretiu krajinu možno považovať za bezpečnú krajinu pôvodu, ak na základe právneho stavu, uplatňovania práva v rámci demokratického systému a všeobecných politických okolností možno preukázať, že v nej vo všeobecnosti a sústavne nedochádza k prenasledovaniu, ako je vymedzené v článku 9 smernice 2011/95/EÚ, k mučeniu ani neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu, a že v nej neexistuje hrozba všeobecného násilia v situáciách medzinárodných alebo vnútorných ozbrojených konfliktov.

53 V tejto súvislosti sa v uvedenej prílohe uvádzajú skutočnosti, ktoré je možné zohľadniť pri posudzovaní okrem iného rozsahu, v akom príslušná tretia krajina poskytuje ochranu pred prenasledovaním a zlým zaobchádzaním. Medzi týmito skutočnosťami sa v druhom odseku písm. b) tej istej prílohy uvádza rešpektovanie práv a slobôd uvedených v EDĽP, najmä pokiaľ ide o práva, od ktorých sa podľa článku 15 ods. 2 uvedeného dohovoru nie je možné odchýliť.

54 Hoci tento článok EDĽP stanovuje, že v prípade vojny alebo akéhokoľvek iného verejného ohrozenia existencie štátu je možné prijať opatrenia smerujúce k odstúpeniu od záväzkov vyplývajúcich z tohto dohovoru, využitie tejto možnosti podlieha určitým zárukám.

55 Podľa článku 15 ods. 1 EDĽP sa toto právo musí uplatňovať striktne v rozsahu, aký si vyžaduje naliehavosť situácie, za predpokladu, že prijaté opatrenia nie sú v rozpore s inými záväzkami podľa medzinárodného práva. Po druhé článok 15 ods. 2 stanovuje, že nie je možné odstúpiť od článku 2 EDĽP, ktorý sa týka práva na život, s výnimkou úmrtí spôsobených dovolenými vojnovými činmi a od článku 3 a článku 4 ods. 1 tohto dohovoru, ktoré uvádzajú zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania a zákaz otroctva, a od článku 7 tohto dohovoru stanovujúceho zásadu, že trest je možné uložiť výlučne na základe zákona. Napokon, ako uvádza vnútroštátny súd, opatrenia prijaté na základe článku 15 naďalej podliehajú preskúmaniu Európskym súdom pre ľudské práva.

56 Okrem toho, ako generálny advokát v podstate uviedol v bode 62 svojich návrhov, zo samotnej skutočnosti, že tretia krajina využila právo na odstúpenie stanovené v článku 15 EDĽP, nemožno vyvodiť to, že táto tretia krajina skutočne prijala opatrenia, ktoré majú za následok odstúpenie od záväzkov stanovených v tomto dohovore, ani to, aká je prípadne povaha a rozsah prijatých opatrení na odstúpenie od dohovoru.

57 Z toho vyplýva, že nemožno zastávať názor, že tretia krajina prestala spĺňať kritériá uvedené v bode 52 vyššie, ktoré jej umožňujú, aby bola určená za bezpečnú krajinu pôvodu v zmysle článku 37 smernice 2013/32 len z dôvodu, že využila svoje právo na odstúpenie podľa článku 15 EDĽP.

58 Ako však uviedol generálny advokát v bode 85 svojich návrhov, v dôsledku uplatnenia tohto práva na odstúpenie musia príslušné orgány členského štátu, ktorý určil dotknutú tretiu krajinu ako bezpečnú krajinu pôvodu, posúdiť, či je vzhľadom na podmienky uplatnenia tohto práva potrebné zachovať toto určenie na účely posúdenia žiadostí o medzinárodnú ochranu podaných žiadateľmi z tejto tretej krajiny.

59 V článku 37 ods. 2 smernice 2013/32 sa od členských štátov vyžaduje, aby posudzovali situácie v tretích krajinách, ktoré boli určené za bezpečné krajiny pôvodu. Normotvorca Únie tým chcel zaviazať členské štáty, aby zohľadnili skutočnosť, že okolnosti, na základe ktorých možno predpokladať, že žiadatelia o medzinárodnú ochranu sú v danej krajine pôvodu v bezpečí, sa vzhľadom na svoju povahu môžu meniť.

60 Preto sa táto požiadavka pravidelného posudzovania vzťahuje aj na výskyt významných udalostí, ktoré by vzhľadom na svoj význam mohli ovplyvniť schopnosť tretej krajiny určenej za bezpečnú krajinu naďalej spĺňať kritériá stanovené na tento účel v prílohe I uvedenej smernice, a teda predpokladať, že je schopná zaručiť bezpečnosť žiadateľov.

61 Využitie práva na odstúpenie podľa článku 15 EDĽP pritom takúto udalosť predstavuje. Ako totiž generálny advokát v podstate uviedol v bode 67 svojich návrhov, ak opatrenia, ktoré sú v rozpore s týmto článkom 15 ods. 2, a ktoré sa odchyľujú najmä od zákazu neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania zakotveného v článku 3 tohto dohovoru, svojou povahou bránia určeniu tretej krajiny za bezpečnú krajinu pôvodu, nemožno vylúčiť, že opatrenia na odstúpenie od záväzkov týkajúce sa iných základných práv, než sú práva, od ktorých je možné podľa článku 15 ods. 2 odstúpiť, môžu byť tiež nezlučiteľné s kritériami stanovenými v prílohe I smernice 2013/32 na účely určenia tretej krajiny za bezpečnú krajinu pôvodu. Okrem toho takéto využitie v každom prípade svedčí o významnom riziku podstatnej zmeny, pokiaľ ide o spôsob, akým sa v dotknutej tretej krajine uplatňujú pravidlá v oblasti práv a slobôd.

62 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je na prvú otázku potrebné odpovedať tak, že článok 37 smernice 2013/32 v spojení s jej prílohou I sa má vykladať v tom zmysle, že tretia krajina neprestáva spĺňať kritériá, na základe ktorých môže byť určená za bezpečnú krajinu pôvodu, len z dôvodu, že využije právo na odstúpenie od záväzkov stanovených v EDĽP na základe článku 15 tohto dohovoru, pričom však príslušné orgány členského štátu, ktoré pristúpili k takémuto určeniu, musia posúdiť, či podmienky na uplatnenie tohto práva nie sú také, aby toto určenie spochybnili.

### *O druhej otázke*

63 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 37 smernice 2013/32 vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby bola tretia krajina určená za bezpečnú krajinu pôvodu s výnimkou určitých častí jej územia.

64 Keďže Česká republika označila Moldavskú republiku za bezpečnú krajinu pôvodu s výnimkou Podnesterska, tento súd má pochybnosti, či je takéto čiastočné určenie v súlade so smernicou.

65 Podľa ustálenej judikatúry je pri výklade ustanovenia práva Únie potrebné zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou, a prípadne aj históriu jeho vzniku (rozsudok zo 14. mája 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU a C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, bod 113, ako aj citovaná judikatúra).

66 Pokiaľ ide v prvom rade o znenie článku 37 smernice 2013/32, ktorý sa v súlade s jeho názvom týka určenia tretích krajín členským štátom za bezpečné krajiny pôvodu, odkazuje sa v ňom viackrát na pojmy „krajina“ a „tretia krajina“ bez uvedenia, že na účely takéhoto určenia možno tieto pojmy chápať tak, že sa vzťahujú len na časť územia dotknutej tretej krajiny.

67 Pokiaľ ide v druhom rade o kontext, do ktorého patrí článok 37 tejto smernice, z článku 37 po prvé vyplýva, že členské štáty môžu určiť bezpečné krajiny pôvodu v súlade s prílohou I uvedenej smernice. Rovnako ako znenie uvedeného článku 37, ani kritériá uvedené v tejto prílohe neposkytujú žiadny údaj, podľa ktorého môžu členské štáty označiť za bezpečnú krajinu pôvodu len tú časť územia dotknutej tretej krajiny, v ktorej sú tieto kritériá splnené.

68 Naopak, podľa uvedenej prílohy určenie krajiny za bezpečnú krajinu pôvodu závisí, ako bolo pripomenuté v bode 52 tohto rozsudku, od možnosti preukázať, že v nej vo všeobecnosti a sústavne nedochádza k prenasledovaniu, podľa článku 9 smernice 2011/95, k mučeniu alebo neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu a že v nej neexistuje hrozba všeobecného násilia v situáciách medzinárodných alebo vnútorných ozbrojených konfliktov.

69 Ako však uviedol generálny advokát v bodoch 92 a 93 svojich návrhov, použitie výrazu „vo všeobecnosti a sústavne“ naznačuje, že ak neexistuje žiadny odkaz na časť územia dotknutej tretej krajiny uvedený v prílohe I smernice 2013/32 alebo v článku 37 tejto smernice, podmienky uvedené v tejto prílohe musia byť splnené na celom území dotknutej tretej krajiny, aby táto krajina mohla byť určená ako bezpečná krajina pôvodu.

70 Po druhé, ako bolo uvedené v bodoch 47 až 50 tohto rozsudku, určenie tretích krajín členským štátom ako bezpečných krajín pôvodu umožňuje, aby sa žiadosti o medzinárodnú ochranu podané žiadateľmi z týchto tretích krajín posudzovali v rámci osobitného režimu posudzovania, ktorý má povahu výnimky.

71 V tomto ohľade by výklad článku 37 smernice 2013/32, ktorý umožňuje, aby boli tretie krajiny určené za bezpečné krajiny pôvodu s výnimkou určitých častí ich územia, viedol k rozšíreniu pôsobnosti tohto osobitného režimu posudzovania. Vzhľadom na to, že takýto výklad nemá oporu v znení tohto článku 37 ani v širšom zmysle v tejto smernici, uznanie takejto možnosti by bolo v rozpore so striktným výkladom, ktorý sa musí uplatňovať v prípade ustanovení, ktoré majú

povahu výnimky [pozri v tomto zmysle rozsudky z 5. marca 2015, Komisia/Luxembursko, C-502/13, EU:C:2015:143, bod 61, a z 8. februára 2024, Bundesrepublik Deutschland (Prípustnosť následnej žiadosti), C-216/22, EU:C:2024:122, bod 35 a citovanú judikatúru).

72 Po tretie výklad, podľa ktorého článok 37 smernice 2013/32 neumožňuje členským štátom určiť tretiu krajinu ako bezpečnú krajinu pôvodu s výnimkou určitých častí jej územia, potvrdzuje história vzniku tohto článku. V tejto súvislosti treba uviesť, že pred nadobudnutím účinnosti smernice 2013/32 bola členským štátom poskytnutá možnosť určiť tretie krajiny ako bezpečné krajiny pôvodu na účely posúdenia žiadostí o medzinárodnú ochranu prostredníctvom smernice 2005/85, konkrétne jej článku 30.

73 Tento článok 30 výslovne stanovil, že členské štáty môžu určiť za bezpečnú aj časť územia tretej krajiny, ak sú vo vzťahu k tejto časti územia splnené podmienky stanovené v prílohe II smernice 2005/85, ktoré v podstate zodpovedajú podmienkam stanoveným v prílohe I smernice 2013/32. Hoci príloha II smernice 2005/85 vyžaduje, podobne ako príloha I smernice 2013/32, dôkaz o tom, že „vo všeobecnosti a sústavne“ v nej nedochádza k prenasledovaniu, zo samotného znenia uvedeného článku 30 vyplýva, že táto požiadavka sa v prípade takéhoto čiastočného určenia uplatňuje len na časť územia určeného za bezpečnú.

74 V súlade s článkom 53 smernice 2013/32 sa ňou zrušila smernica 2005/85, ktorej článok 30, ako vyplýva z tabuľky zhody v prílohe III k smernici 2013/32, bol nahradený článkom 37 tejto naposledy uvedenej smernice. Možnosť určiť časť územia tretej krajiny za bezpečnú sa v článku 37 už nevyskytuje.

75 Zámer vypustiť túto možnosť je zrejmý zo samotného znenia zmeny článku 30 ods. 1 smernice 2005/85, ktorý je obsiahnutý v návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany [KOM(2009) 554 v konečnom znení, s. 60], keďže táto možnosť bola v prevažnej väčšine jazykových verzií výslovne vypustená a v iných verziách bola odstránená.

76 Takýto zámer potvrdzuje aj podrobné vysvetlenie tohto návrhu [KOM(2009) 554 v konečnom znení, príloha, 14959/09 ADD 1, s. 15], ktoré Komisia predložila Rade Európskej únie a v ktorom sa výslovne uvádza zámer zrušiť možnosť členských štátov uplatňovať koncepciu bezpečnej krajiny pôvodu na časť tretej krajiny a dôsledok takéhoto zrušenia, t. j. že celé územie príslušnej tretej krajiny musí odteraz spĺňať vecné požiadavky takéhoto určenia.

77 Po štvrté a napokon je potrebné uviesť, že ciele sledované smernicou 2013/32 nebránia takémuto výkladu, a teda ani výkladu článku 37 tejto smernice v tom zmysle, že tento článok neumožňuje členským štátom určiť za bezpečnú krajinu pôvodu tretiu krajinu, ktorej niektoré časti územia nespĺňajú vecné požiadavky na takéto určenie, ako sú uvedené v prílohe I tejto smernice.

78 V tejto súvislosti je cieľom smernice 2013/32 okrem toho, že sleduje všeobecný cieľ, ktorým je zaviesť spoločné procesné normy, konkrétne to – ako vyplýva najmä z jej odôvodnenia 18 – aby sa žiadosti o medzinárodnú ochranu vybavili „čo najskôr bez toho, aby bolo dotknuté vykonanie primeraného a úplného posúdenia“ (rozsudok z 25. júla 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, bod 109).

79 V tejto súvislosti sa v odôvodnení 20 smernice uvádza, že za riadne vymedzených okolností, z ktorých je okrem iného zrejmé, že žiadosť bude uznaná za neopodstatnenú, by členské štáty mali mať možnosť skrátiť konanie o posúdení žiadosti, najmä zavedením kratších, ale

primeraných lehôt pre určité procesné úkony bez toho, aby tým bolo dotknuté vykonanie primeraného a úplného posúdenia žiadosti a účinný prístup žiadateľa k základným zásadám a zárukám stanoveným v tejto smernici.

80 Ako je uvedené v bodoch 47 až 50 tohto rozsudku, členský štát môže preskúmať žiadosti o medzinárodnú ochranu podané žiadateľmi z tretej krajiny, ktorú tento členský štát určil za bezpečnú krajinu pôvodu, v rámci osobitného režimu preskúmania, ktorý je založený na určitej forme vyvrátiteľnej domnienky dostatočnej ochrany v krajine pôvodu a v rámci ktorého je okrem iného možné urýchliť postup preskúmania týchto žiadostí.

81 Vzhľadom na to, že, ako je uvedené v bode 78 tohto rozsudku, normotvorca Únie sa prostredníctvom smernice 2013/32 snaží zabezpečiť, aby preskúmanie žiadostí o medzinárodnú ochranu bolo rýchle a zároveň úplné, je úlohou normotvorcu Únie, aby pri výkone diskrečnej právomoci, ktorú má pri stanovení spoločných postupov udeľovania a odnímania medzinárodnej ochrany, zvážil tieto dva ciele pri určovaní podmienok, za ktorých môžu členské štáty určiť tretiu krajinu ako bezpečnú krajinu pôvodu. Skutočnosť, že tento normotvorca nestanovil v rámci tejto smernice možnosť, aby členské štáty vylúčili časť územia tretej krajiny na účely takéhoto určenia, je teda odrazom tohto vyvažovania a jeho rozhodnutia uprednostniť vyčerpávajúce preskúmanie žiadostí o medzinárodnú ochranu podaných žiadateľmi, ktorých krajina pôvodu nespĺňa na celom svojom území materiálne podmienky stanovené v prílohe I tejto smernice.

82 Hoci článok 61 ods. 2 nariadenia 2024/1348, ktorým sa zrušuje smernica 2013/32 s účinnosťou od 12. júna 2026, takúto možnosť opätovne zavádza, pričom stanovuje, že na úrovni Únie aj na vnútroštátnej úrovni môže byť tretia krajina určená za bezpečnú tretiu krajinu s výnimkou určitých častí jej územia, je výsadou normotvorcu Únie prehodnotiť toto riešenie a vykonať nové posúdenie proporcionality, ak spĺňa požiadavky vyplývajúce najmä zo Ženevského dohovoru a Charty. Okrem toho skutočnosť, že právny režim zavedený týmto nariadením na tento účel sa líši od režimu stanoveného v smernici 2005/85, podporuje výklad, že normotvorca Únie túto možnosť v smernici 2013/32 nestanovil.

83 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je potrebné na druhú otázku odpovedať tak, že článok 37 smernice 2013/32 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby tretia krajina bola určená za bezpečnú krajinu pôvodu, ak určité časti jej územia nespĺňajú materiálne podmienky na takéto určenie uvedené v prílohe I tejto smernice.

### *O tretej otázke*

84 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 46 ods. 3 smernice 2013/32 v spojení s článkom 47 Charty vykladať v tom zmysle, že ak je na súd podaný opravný prostriedok proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktorá bola preskúmaná podľa osobitného režimu uplatniteľného na žiadosti podané žiadateľmi z tretích krajín, ktoré sú určené za bezpečné krajiny pôvodu v súlade s článkom 37 tejto smernice, musí tento súd v plnom rozsahu *ex nunc* posúdenia stanoveného v článku 46 ods. 3 zohľadniť skutočnosť, že došlo k porušeniu materiálnych podmienok takéhoto určenia uvedených v prílohe I tejto smernice, aj keď toto porušenie nie je výslovne uvedené na podporu tohto opravného prostriedku.

85 Článok 46 smernice 2013/32 sa v súlade so svojím nadpisom týka práva na účinný opravný prostriedok, ktorý majú k dispozícii žiadatelia o medzinárodnú ochranu. V odseku 1 tohto článku 46 sa týmto žiadateľom priznáva takéto právo na účinný opravný prostriedok proti

rozhodnutiam týkajúcim sa ich žiadosti. Článok 46 ods. 3 tejto smernice definuje rozsah práva na účinný opravný prostriedok, keď spresňuje, že členské štáty viazané touto smernicou musia zabezpečiť, aby súd, na ktorom je napadnuté rozhodnutie o žiadosti o medzinárodnú ochranu, vykonal „posúdenie skutkových aj právnych otázok v plnom rozsahu *ex nunc* vrátane prípadného posúdenia potrieb medzinárodnej ochrany podľa smernice [2011/95]“ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. júla 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, bod 51 a citovanú judikatúru).

86 Okrem toho je potrebné pripomenúť, že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že vlastnosti opravného prostriedku stanoveného v článku 46 smernice 2013/32 sa musia určiť v súlade s článkom 47 Charty, ktorý potvrdzuje zásadu účinnej súdnej ochrany. Článok 47 Charty je sám osebe postačujúci a nemusí byť spresnený ustanoveniami práva Únie alebo vnútroštátnym právom na to, aby bolo jednotlivcom priznané samostatne uplatniteľné právo. Nemôže to byť teda inak v prípade článku 46 ods. 3 smernice 2013/32 v spojení s článkom 47 Charty (pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. júla 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, body 55 a 56 a citovanú judikatúru).

87 Z tohto hľadiska, pokiaľ ide o rozsah práva na účinný opravný prostriedok vymedzený v článku 46 ods. 3, Súdny dvor rozhodol, že slovné spojenie „zabezpečia, aby účinný opravný prostriedok zahŕňal posúdenie skutkových aj právnych otázok v plnom rozsahu *ex nunc*“ sa má vykladať v tom zmysle, že členské štáty sú podľa tohto ustanovenia povinné upraviť svoje vnútroštátne právne predpisy takým spôsobom, aby pri rozhodovaní o uvedených opravných prostriedkov súd posúdil všetky skutkové a právne okolnosti, ktoré mu umožnia vykonať aktualizované posúdenie danej veci (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. júla 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, bod 110).

88 V tejto súvislosti výraz „*ex nunc*“ zdôrazňuje povinnosť súdu vykonať posúdenie, ktoré prípadne zohľadní nové skutočnosti, ktoré nastali po prijatí rozhodnutia, ktoré je predmetom opravného prostriedku. Takéto posúdenie totiž umožňuje vybaviť žiadosť o medzinárodnú ochranu úplne bez toho, aby bolo potrebné vrátiť vec rozhodujúcemu orgánu. Právomoc súdu zohľadniť nové skutočnosti, o ktorých tento orgán nerozhodol, je tak v súlade s cieľom smernice 2013/32, ktorý bol pripomenutý v bode 78 tohto rozsudku (rozsudok z 25. júla 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, body 111 a 112).

89 Slovné spojenie „v plnom rozsahu“ uvedené v článku 46 ods. 3 tejto smernice zase potvrdzuje, že súd je povinný posúdiť tak skutočnosti, ktoré rozhodujúci orgán zohľadnil alebo mohol zohľadniť, ako aj tie, ktoré nastali po prijatí rozhodnutia týmto orgánom (rozsudok z 25. júla 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, bod 113).

90 Napokon výraz „prípadné“ obsiahnutý v časti vety „vrátane prípadného posúdenia potrieb medzinárodnej ochrany podľa smernice [2011/95]“, poukazuje na to, že posúdenie v plnom rozsahu a *ex nunc*, ktoré má vykonať súd, sa nemusí nevyhnutne týkať vecného posúdenia potreby medzinárodnej ochrany, a teda že sa môže týkať procesných aspektov žiadosti o medzinárodnú ochranu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. júla 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, bod 115).

91 Určenie tretej krajiny ako bezpečnej krajiny pôvodu patrí do pôsobnosti týchto procesných aspektov žiadostí o medzinárodnú ochranu, keďže vzhľadom na úvahy uvedené v bodoch 48 až 50 tohto rozsudku môže mať takéto určenie vplyv na konanie o posúdení takýchto žiadostí.

92 Okrem toho, ako je uvedené v bode 46 tohto rozsudku, žalobca vo veci samej vytýka orgánu, ktorý prijal rozhodnutie o zamietnutí, že hoci sa odvolával na hrozby, ktorým bol vystavený v Moldavsku, a uviedol, že sa nechce vrátiť do oblasti svojho pôvodu z dôvodu invázie vojsk Ruskej federácie na Ukrajinu, tento orgán založil svoje rozhodnutie o zamietnutí len na skutočnosti, že pochádza z Moldavskej republiky a že Česká republika určila túto tretiu krajinu za bezpečnú krajinu pôvodu s výnimkou Podnesterska.

93 Určenie tejto tretej krajiny za bezpečnú krajinu pôvodu teda predstavuje jednu zo skutočností uvedených v spise, na ktorú bol vnútroštátny súd upozornený a ku ktorej sa má vyjadriť v rámci žaloby podanej proti tomuto rozhodnutiu.

94 Z toho vyplýva, že aj keď sa žalobca vo veci samej výslovne neodvolával na prípadné nezohľadnenie pravidiel stanovených smernicou 2013/32 na účely takéhoto určenia s cieľom podriadiť konanie o posúdení žiadosti o medzinárodnú ochranu žiadateľa pochádzajúceho z tejto tretej krajiny osobitnému režimu vyplývajúcemu z jej určenia za bezpečnú krajinu pôvodu, toto prípadné nezohľadnenie predstavuje právnu otázku, ktorú musí vnútroštátny súd preskúmať v plnom rozsahu *ex nunc* posúdenia stanoveného článkom 46 ods. 3 tejto smernice.

95 Rozhodnutie o zamietnutí sa zakladá výlučne na skutočnosti, že žiadateľ vo veci samej pochádza z Moldavskej republiky a že táto tretia krajina sa musí považovať za bezpečnú krajinu pôvodu. Je preto potrebné konštatovať, že rozhodujúci prvok tohto zamietnutia, ktorý je založený na určení tejto tretej krajiny za bezpečnú krajinu pôvodu, je nevyhnutne obsiahnutý v žalobe podanej žalobcom vo veci proti tomuto rozhodnutiu. Preto prináleží súdu príslušnému rozhodnúť o tejto žalobe, aby posúdil zákonnosť tohto určenia na základe uvedeného článku 46 ods. 3.

96 Najmä vzhľadom na otázky položené vnútroštátnym súdom na účely rozhodnutia sporu, ktorý prejednáva, ako sú uvedené v bodoch 38 až 40 tohto rozsudku, musí tento súd v plnom rozsahu *ex nunc* posúdenia stanoveného v článku 46 ods. 3 a na základe skutočností uvedených v spise preskúmať uplatnenie článku 15 EDĽP, ak príslušné orgány v tomto ohľade neboli schopné zvážiť rozsah takejto významnej udalosti na schopnosť tretej krajiny určenej za bezpečnú krajinu pôvodu naďalej spĺňať kritériá stanovené na tento účel smernicou 2013/32. Na druhej strane sa toto posúdenie musí týkať nezohľadnenia podmienky vyplývajúcej z ustanovení smernice 2013/32, podľa ktorej sa určenie tretej krajiny za bezpečnú krajinu pôvodu musí vzťahovať na celé jej územie.

97 Okrem toho Súdny dvor spresnil, že ak štátny príslušník tretej krajiny spĺňa podmienky na udelenie medzinárodnej ochrany stanovené v uvedenej smernici, členské štáty sú v zásade povinné priznať požadovaný status, pričom nemajú v tejto súvislosti diskrečnú právomoc (rozsudok z 29. júla 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, bod 50 a citovaná judikatúra).

98 Zo všetkých uvedených úvah vyplýva, že na tretiu otázku treba odpovedať tak, že článok 46 ods. 3 smernice 2013/32 v spojení s článkom 47 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že ak je na súd podaný opravný prostriedok proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktorý bol preskúmaný podľa osobitného režimu uplatniteľného na žiadosti podané žiadateľmi z tretích krajín, ktoré sú určené ako bezpečné krajiny pôvodu v súlade s článkom 37 tejto smernice, musí tento súd v plnom rozsahu *ex nunc* posúdenia stanoveného v článku 46 ods. 3 tejto smernice zohľadniť na základe skutočností uvedených v spise a skutočností, o ktorých sa dozvedel v priebehu konania, že došlo k porušeniu materiálnych podmienok tohto určenia uvedených v prílohe I tejto smernice, aj keď toto porušenie nie je výslovne uvedené na podporu tohto opravného prostriedku.

## O trovách

99 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. **Článok 37 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany v spojení s jej prílohou I**

   **sa má vykladať v tom zmysle, že:**

   **tretia krajina neprestáva spĺňať kritériá, na základe ktorých môže byť určená za bezpečnú krajinu pôvodu, len z dôvodu, že využije právo na odstúpenie od záväzkov stanovených v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísanom v Ríme 4. novembra 1950 podľa článku 15 tohto dohovoru, pričom však príslušné orgány členského štátu, ktoré pristúpili k takémuto určeniu, musia posúdiť, či podmienky na uplatnenie tohto práva nie sú také, aby toto určenie spochybnili.**

2. **Článok 37 smernice 2013/32**

   **sa má vykladať v tom zmysle, že:**

   **bráni tomu, aby bola tretia krajina určená za bezpečnú krajinu pôvodu, ak určité časti jej územia nespĺňajú materiálne podmienky na takéto určenie uvedené v prílohe I tejto smernice.**

3. **Článok 46 ods. 3 smernice 2013/32 v spojení s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie**

   **sa má vykladať v tom zmysle, že:**

   **ak je na súd podaný opravný prostriedok proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktorý bol preskúmaný podľa osobitného režimu uplatniteľného na žiadosti podané žiadateľmi z tretích krajín, ktoré sú určené ako bezpečné krajiny pôvodu v súlade s článkom 37 tejto smernice, musí tento súd v plnom rozsahu *ex nunc* posúdenia stanoveného v článku 46 ods. 3 tejto smernice zohľadniť na základe skutočností uvedených v spise a skutočností, o ktorých sa dozvedel v priebehu konania, že došlo k porušeniu materiálnych podmienok tohto určenia uvedených v prílohe I tejto smernice, aj keď toto porušenie nie je výslovne uvedené na podporu tohto opravného prostriedku.**

Podpisy